

STUDII ȘI COMENTARII

CZU [378.4+027](478)(091)

DOI 10.5281/zenodo.8388465

Simion CARP,
dr., prof. univ.
PhD,
University Professor

Elena CARP,
master în drept
master of law

SPECIFICUL INSTRUIRII ȘI PARTICULARITĂȚILE ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII ȘCOLII DE MILIȚIE A MAI URSS DIN CHIȘINĂU (ANII 1940-1965)

Autorii și-au propus să investigheze în cadrul articolului de față specificul formării profesionale la școala de miliție din orașul Chișinău în perioada anilor 1940-1965, particularitățile activității bibliotecii acestei instituții de învățământ și impactul procesului de studii specific acestei școli asupra conștiinței absolvenților. Astfel, se constată că școala de miliție avea nevoie de literatură ideologică, editată la comanda regimului totalitar comunist. Literatura era cenzurată și expediată centralizat de către structurile ierarhic superioare, responsabile de sistemul de învățământ, către instituțiile subordonate. Potrivit autorilor, educația ideologică a cursanților în cadrul acestei instituții era o sarcină prioritară a cadrelor didactice. Totodată, în timpul studiilor cursanții participau la manifestări cultural-artistice și ideologice conform programelor coordonate cu autoritățile sovietice de la Moscova. Scopul era de a educa loialitatea cadrelor tinere și de a-i instrui să lupte pentru a anihila orice tip de rezistență antisovietică manifestată de basarabeni. În timpul orelor teoretice și practice, lectorii urmăreau scopul de a convinge cursanții că teroarea și abuzurile comise de către organele represive sovietice împotriva localnicilor sunt legale.

Cuvinte-cheie: Școală de miliție, RSS Moldovenească, activitatea bibliotecii, educație ideologică, cenzură.

THE SPECIFIC TRAINING AND PARTICULARITIES OF THE ACTIVITY OF THE LIBRARY OF THE SCHOOL OF MILITIA OF THE MIA OF THE USSR IN CHISINAU (YEARS 1940-1965)

The authors proposed to investigate in the present article the specifics of professional training at the militia school in the city of Chisinau during the years 1940-1965, the peculiarities of the activity of the library of this educational institution and the impact of the study process specific to this school on the consciousness of the graduates. Thus, it is found that the militia school needed ideological literature, edited at the command of the communist totalitarian regime. The literature was censored and sent centrally by the hierarchically superior structures, responsible for the education system, to the subordinate institutions. According to the authors, the ideological education

of the students in this institution was a priority task of the teaching staff. At the same time, during their studies, the students participated in cultural-artistic and ideological events according to the programs coordinated with the Soviet authorities in Moscow. The aim was to educate the loyalty of the young staff and train employees to fight to annihilate any kind of anti-Soviet resistance shown by the Bessarabians. During the theoretical and practical classes, the lecturers aimed to convince the students that the terror and abuses committed by the Soviet repressive organs against the local people were legal.

Keywords: Militia school, Moldavian SSR, library activity, ideological education, censorship.

Introducere. La finele secolului XX, în urma destrămării URSS, Republica Moldova a devenit stat independent, care la eliberarea de regimul dictatorial sovietic a pornit pe calea democrației, confruntându-se cu mari dificultăți. Societatea polarizată avea nevoie de o perioadă de tranziție pe parcursul căreia să se orienteze spre alte valori, spre alte modele culturale și politice. În urma acestui proces, care continuă și la etapa actuală, s-au produs schimbări considerabile. Au fost inițiate proiecte care au contribuit la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor. Pe parcursul anilor oamenii și-au schimbat modul de gândire și, evident, modul de viață. Populația a conștientizat că doar aspirând la valorile europene și respectând principiile general umane, drepturile și libertățile fundamentale, avem șanse să ne asigurăm un viitor prosper și sigur. Dar și pe fundalul acestor aspirații, se mai aud mesaje nostalgice, care îndeamnă publicul să susțină curente politice ce sunt o emanație a fostului regim totalitar comunist, justifică crimele comise de exponenții puterii sovietice și doresc revenirea ei la guvernare. Specificul învățământului sovietic, unde propaganda politică era foarte prezentă, și-a lăsat amprenta și asupra Școlii speciale de miliție a MAI URSS din Chișinău, instituție care a fost lichidată în primii ani de la proclamarea independenței de către Republica Moldova.

Metode și materiale aplicate. În limitele de studiu ale acestui articol, au fost aplicate metodele: istorică, analiza, sinteza, comparația și conștientizarea logică. Materialele utilizate le constituie publicații ale savanților din domeniu, materiale de arhivă, precum și

legislația relevantă.

Rezultate obținute și discuții. Instituția de învățământ la care ne referim a fost fondată în urma ocupării Basarabiei de către Armata Roșie în anul 1940. Astfel: „în perioada august-septembrie 1940 are loc un amplu proces de reorganizare și definitivare a structurii organizatorice a sistemului de organe pentru afacerile interne al R.S.S. Moldovenești. Concomitent, au fost aprobate statele, fiind supuse selectării cadrelor pentru posturile vacante. Ulterior, în lunile septembrie-octombrie 1940, a urmat completarea organelor afacerilor interne cu efectivul de trupă și de comandă. La etapa inițială, organele afacerilor interne din R.S.S. Moldovenească au fost completate cu cadre aduse din republica autonomă și din alte regiuni ale URSS. Dar se impune, tot mai insistent, problema pregătirii profesionale și speciale pentru organele afacerilor interne din republică. În acest scop, la începutul lunii octombrie 1940, prin ordinul șefului Direcției miliției muncitorești țărănești, căpitanul P. Orlov, a fost fondată Școala de Miliție din orașul Chișinău. Prin ordinul nr. 81 din 23 octombrie 1940, Nicolai Mocealov este numit în funcția de șef al școlii, avându-i drept șefi-adjuncți pe Pavel Tihonov și pe Avram Tolcaciiov.

Până în luna februarie 1941 în cadrul școlii au fost pregătiți 180 de funcționari pentru organele de miliție din republică. La 1 aprilie un nou ansamblu de persoane și-au început studiile, dar acestea au fost întrerupte de război. În iunie 1944, Școala de miliție din orașul Chișinău și-a reluat activitatea de pregătire a funcționarilor pentru organele de

miliție. Un an mai târziu, în baza ordinului din 29 septembrie 1945 a comisariatului poporului pentru afacerile interne din URSS, Școala de Miliție este transferată din subordinea nemijlocită a Comisariatului Poporului pentru Afacerile Interne al URSS. Astfel, procesul de pregătire a cadrelor pentru organele afacerilor interne este transferat din subordinea Republicană în cea unională” [18, p. 16-17].

În viziunea istoricului Pavel Moraru: „Reinstaurarea autorităților de ocupație sovietice în Basarabia a adus cu sine teroarea politică, arestarea și deportarea în masă a oamenilor nevinovați, rechiziții forțate de produse alimentare, etatizarea gospodăriilor și înregimentarea țăranilor în colhozuri, mobilizarea la munci forțate (în teritoriul R.S.S. Moldovenești și peste hotarele ei, abuzurile și fărâdelegile militarilor și funcționarilor sovietici, foametea organizată din anii 1946-1947, distrugerea culturii și a patrimoniului național, promovarea românofobiei sub pretextul luptei cu naționalismul...” [13, p. 81].

La realizarea acestor misiuni au participat atât cadre didactice și cursanți, cât și absolvenți ai acestei instituții de învățământ. Efectivul școlii de miliție era parte componentă a organelor represive sovietice, care au comis crime și abuzuri împotriva localnicilor. În acest sens, am considerat necesar să publicăm unele materiale de arhivă cu privire la activitatea școlii și bibliotecii care erau implicate în procesul de formare profesională, cât și despre programele de învățământ în baza cărora erau pregătiți specialiștii pentru „menținerea ordinii publice” în acea perioadă.

De remarcat că bibliotecile din cadrul școlilor de miliție aveau un rol semnificativ în procesul de pregătire a cadrelor pentru structurile de forță din URSS. Acestea printr-un spectru larg de activități asigurau procesul de formare profesională și educație ideologică a cursanților, conform directivelor regimului totalitar comunist. Amintim că, în primii ani de activitate, școala de miliție a fost dislocată într-un sediu din centrul orașului Chișinău,

identificat de către conducerea MAI RSSM. Ulterior s-a constatat că acest sediu nu corespunde cerințelor, pentru că nu dispunea de suficient spațiu pentru realizarea procesului de instruire a viitorilor ofițeri ai organelor represive sovietice. Printre altele se menționa că lipsește o sală de lectură încăpătoare în cadrul bibliotecii și nu este literatură de specialitate. Aceste probleme însă nu au fost rezolvate pe parcursul primilor ani de activitate.

Astfel, în cadrul unei ședințe desfășurate cu ușile închise, deja în luna martie 1948 șeful ciclului disciplinelor sociale și economice, ofițerul Ganin, menționa: „Să nu uităm că principala sarcină a școlii este de a transforma în cel mai scurt timp cursanții în ofițeri-ckești. Pentru aceasta suntem obligați să muncim foarte mult, însă baza materială a școlii nu corespunde necesităților noastre. Nu avem o bibliotecă ce ar corespunde cerințelor și din această cauză nu putem desfășura activități cultural-educative. Totodată, biblioteca nu dispune de fondul necesar de carte. E foarte puțină literatură militară și de specialitate. Ultimul timp au fost editate cărți bune, dar la noi în bibliotecă ele nu au ajuns. În acest context trebuie de urgență completat fondul de carte al bibliotecii pentru a putea educa cursanții conform cerințelor înaintate de conducerea țării” [2, f. 264-265].

Despre aceleași probleme vorbește și lectorul Morgunov, adresând următorul mesaj conducerii MAI: „Solicităm Direcției Cadre a MAI URSS și secției noastre de cadre să ne acorde ajutor în asigurarea cu placate și cărți. În biblioteca noastră lipsește literatura necesară, iar să găsești ceva aici este extrem de complicat. Amintesc că noi de trei ani activăm în calitate de școală și avem deja două promoții. Pentru a redresa situația este nevoie de un suport considerabil în acest domeniu... Totodată nu avem destui învățători. Planul de studii este voluminos, iar noi suntem obligați să-l îndeplinim pentru că este aprobat de către conducerea din Moscova...

Și totuși pe parcurs am obținut unele

rezultate. Să recunoaștem că un an și jumate în urmă cursanții noștri aveau un alt aspect. Evident că majoritatea dintre ei sunt recrutați din sate și n-au avut acces la cultură, iar la moment ei se descurcă foarte bine și deja pot prezenta de sine stătător o informație politică” [2, f. 54-255].

Din cele relatate de ofițerul Morgunov reiese că școala nu avea suficientă literatură și lectorii întâmpinau dificultăți în ceea ce ține de educarea cursanților. Totodată, acesta menționează că tinerii recrutați din sate sunt slab pregătiți, pentru că nu au avut acces la cultură. De remarcat că în cadrul școlii din Chișinău își făceau studiile nu doar cursanți selectați din regiune, ci și tineri aduși din Rusia, despre care „V. I. Lenin scria: «O asemenea țară sălbatecă ca Rusia, în care masele pur și simplu au fost private de învățământ, iluminare și cunoștințe - o astfel de țară nu mai există în Europa»” [20, p. 7].

Același lucru este confirmat și de autorul P. Berkov, care descria nivelul de cultură a populației ce locuia în capitala Rusiei în perioada anilor '20 ai secolului trecut și atitudinea acesteia față de lectură și cărți: „«Plebea» din piața Aleksandrovsk nu urmărea scopuri mărețe. Erau de regulă oameni tineri, care iubeau să consume alcool și să petreacă timpul în ceainărie la o discuție cu tovarășii, evident că discuțiile nu erau despre literatură. Totodată în acele localuri apăreau persoane care îndemneau unele grupuri să procure biblioteci întregi și arhive la un preț mic. În calitate de recompensă pentru livrarea informației persoana se alegea cu o carte pe care și-o selecta... V. N. Baskov, unul dintre descendenții generațiilor de «plebei» ce activa în piața Aleksandrovsk, la întrebarea noastră de ce majoritatea cărților pe care le vinde nu au copertă, a recunoscut că venitul de bază la vânzarea cărților el și alți vânzători îl obțin de la cizmari, dar nu de la bibliofili: primii cumpără la un preț bun coperta de carton pe care o folosesc la confecționarea încălțămintei, iar ceilalți cumpără cărțile fără copertă, plătind

5, 10 și 15 copeici pentru o carte” [19, p. 70].

Deci după revoluția din 1917 cărțile rare erau vandalizate. Copertile le procurau cizmarii, iar restul trecea în posesia vânzătorilor ambulanți care le foloseau în calitate de ambalaj. Foarte puține au ajuns pe mâini bune. Același lucru s-a întâmplat și în Basarabia odată cu revenirea ocupanților sovietici la putere în 1944. Aceștia au evacuat în Rusia loturi de carte rară, iar majoritatea cărților românești au fost distruse: „Ordinea în biblioteci” s-a făcut în termen de două săptămâni (începând cu 1 august 1944), fiind extrasă „toată literatura, placatele, lozincile, portretele, editate sau aduse în Moldova de către ocupanții germano-români.” Pe parcursul verii anului 1944 s-a făcut „extragerea literaturii cu conținut antisovietic” din biblioteci, școli, cluburi și alte instituții” [15, p. 25-26; 13, p. 101].

Din cele relatate putem sesiza ce atitudine față de valorile culturale aveau specialiștii aduși în Basarabia din regiuni îndepărtate ale Rusiei sovietice. Evident că școala de miliție avea nevoie de literatură ideologică, editată la comanda regimului totalitar comunist. Selectarea fondului de carte nu depindea doar de bibliotecari. Literatura era cenzurată și expediată centralizat de către structurile ierarhic superioare, responsabile de sistemul de învățământ, către instituțiile subordonate. Guvernarea sovietică considera că: „...bibliotecarul «nu trebuie să depună efort pentru a cunoaște cerințele cititorilor și interesele lor. Datoria lui este de a contribui la îndeplinirea obiectivelor ideologice»” [26, p. 65].

Cert e că educația ideologică a cursanților în cadrul acestei instituții era o sarcină prioritară a cadrelor didactice. La scurt timp: „Școala moldovenească a C.P.A.I. (Comisariatul Poporului pentru Afacerile Interne - NKVD) al URSS asigura instruirea corpului de comandă al organelor afacerilor interne. Durata studiilor era de un an de zile. În 1945, anul de studii a început la 15 octombrie. Ținând cont de nivelul insuficient de pregă-

tire a candidaților, acestora le-a fost stabilită o perioadă de formare inițială până la 1 ianuarie 1946. De menționat și faptul că potrivit Legii „Cu privire la reorganizarea Consiliului Comisarilor Poporului al URSS în Consiliul de Miniștri al URSS...”, din 15 martie 1946, Comisariatul Poporului pentru Afacerile Interne al R.S.S. Moldovenești și-a schimbat denumirea în Ministerul Afacerilor Interne” [18, p. 17-18].

În acea perioadă Ministrul Afacerilor Interne al URSS a dat indicație conducerii școlilor de miliție să identifice posibilități pentru a oferi acces la cursuri „cadrelor cu experiență”, care nu aveau studii. Despre îndeplinirea acestui ordin raporta la adunarea din martie 1948 locțiitorul șefului școlii, ofițerul Kuceruk: „Ministrul Afacerilor Interne al URSS în ordinul 00378 din anul 1946 a pus sarcina – în viitorii 4-5 ani să fie implicat la studii în școlile MAI tot efectivul de bază și cel operativ. Să fie educați pe parcursul studiilor specialiști care vor cunoaște la perfecție teoria marxism-leninismului, vor obține cunoștințe juridice, generale și speciale. Aceste misiuni au fost puse în sarcina sistemului de învățământ și în luna septembrie a anului 1947 în cadrul școlii de miliție din Chișinău au fost admiși 138 de audienți la secția fără frecvență... Astfel ne-am convins că această formă de învățământ este eficientă și trebuie extinsă” [2, f. 194].

După cum am menționat anterior, în subdiviziunile MAI RSSM activau cadre invitate din alte regiuni ale URSS. Spre exemplu, în secția de luptă cu sustragerile din proprietatea socialistă erau prevăzute: „26 de funcții. Dintre care 18 erau ocupate. Alte 8 funcții erau vacante. După apartenență politică: 10 dintre ei sunt comuniști, 4 comsomoliști și 4 persoane nu sunt membri de partid. Conform studiilor: 6 persoane au studii medii, 9 persoane au studii mai jos de medii, 1 persoană fiind analfabetă. Posedă vechime în muncă: 2 persoane până la 2 ani, 6 persoane de la 2 la 5 ani, 2 persoane de la 5 la 10 ani, 7 persoa-

ne mai mult de zece ani... După naționalitate: 10 ruși, 5 ucraineni, 2 evrei, 1 georgian... Din 18 persoane efectiv 7 persoane fac studii la secțiile fără frecvență, dintre care 1 persoană la școala superioară de ofițeri, 6 la școala de ofițeri a MAI din Chișinău la secția fără frecvență...” [2, f. 303-304].

Deci, în cadrul acestei școli își făceau studiile cursanți de diferite naționalități și cursurile se citeau în limba rusă. Totodată, în timpul studiilor cursanții participau la manifestări cultural-artistice și ideologice, conform programelor coordonate cu autoritățile sovietice de la Moscova. Scopul era de a educa loialitatea cadrelor tinere și de a-i instrui să lupte pentru a anihila orice tip de rezistență antisovietică manifestată de basarabeni. În timpul orelor teoretice și practice, lectorii urmăreau scopul de a convinge cursanții că teroarea și abuzurile comise de către organele represive sovietice împotriva localnicilor sunt legale. Concomitent, îi instruiam cum să fabrice dosare împotriva persoanelor ce nu erau devotate regimului. Pe parcurs și în biblioteca școlii au apărut multe cărți editate de pseudosavanții sovietici, care justificau crimele comise de exponenții regimului totalitar comunist.

În același timp, ministrul de Interne al RSSM, general-locotenentul F. Tutușkin, exercita presiuni asupra lectorilor ca aceștia să instruiască cursanții să se încadreze mai activ în lupta cu naționaliștii din regiune. De regulă, puneam următoarele întrebări: „Dar de ce nu oferiți exemple din viața anume din Moldova? Dumneavoastră trăiți în Republica Moldovenească, unde ia amploare lupta de clasă și cu colectivizarea. Iar voi nu țineți pasul cu viața și nu înțelegeți acest lucru. Această situație poate genera mari pericole pentru noi... Trebuie să luați dosarele penale, unde figurează teroriști. La ziua de azi în Moldova are loc o crâncenă luptă de clasă. Voi trebuie să pregătiți cursanții pentru ca ei să știe cu cine să lupte și în ce direcție să îndrepte lovitură operativă” [2, f. 261-262].

Evident că viitorii specialiști erau instruiți să lupte cu localnicii care opuneau rezistență ocupanților sovietici. Dosarele se fabricau foarte ușor: „Oricine nu era de acord cu doctrina comunistă putea fi oricând învinovățit de legături cu „agenturile străine” [10, p. 134].

Poziția ministrului de Interne era susținută și de adjuncții săi. În acest context, locțiitorul ministrului Afacerilor Interne, Babușkin, menționa: „Școala noastră trebuie să pregătească buni ofițeri-cekiști, iar acest nivel e mai înalt decât al unui ofițer al forțelor armate, pentru că el trebuie să îndeplinească misiunile de apărare a ordinii publice. Diferența dintre un ofițer-cekist și un ofițer militar este mare, chiar dacă ambii au funcții importante în stat. De aceea trebuie să pregătim buni ofițeri-cekiști... Studiile sunt prevăzute pe un termen de trei ani, iar soldatul trebuie să treacă toate etapele și să devină ofițer-cekist, care va respecta cu strictețe Constituția lui Stalin... Noi suntem obligați să educăm ofițeri-cekiști, care vor fi pregătiți să lucreze în condiții locale” [2, f. 270-271-272].

După cum vedem, și acest funcționar înaintea sarcinilor caracteristice organelor represive sovietice. De a pregăti ofițeri-cekști, care vor respecta constituția lui Stalin și vor fi pregătiți să lucreze în condiții locale. Era un mesaj concret de a pregăti specialiști ce vor supune represiunilor basarabienii. Amintim că CK a fost creat de bolșevici pentru a lichida oponenții politici: „La 7 noiembrie 1917, Lenin, în calitate de președinte al Consiliului Comisarilor poporului, semnează un decret prin care instituia „Comisia extraordinară pentru a combate contrarevoluția, sabotajul și abaterile de la serviciu”. Primele două cuvinte ale acestei lungi titulaturi, pe rusește, sunt „Cerezviciainaia Komisia”, de unde, prin prescurtare, numele comisiei extraordinare deveni „Ceka” [17, p. 82].

După cum afirmă autorul român Cornel Tabacu: „Cu asemenea executanți și cu tendința Cekăi de a suprima tot ce este

contrarevoluționar, nu este de mirare că din anul 1917 până la finele războiului civil, teroarea roșie a făcut în total 1 761 065 victime: 25 episcopi, 1215 eclesiastici, 6575 profesori și învățători, 800 medici, 54 850 ofițeri, 260 000 oamenii de trupă, 10 500 agenți de poliție, 48 000 jandarmi, 19 850 funcționari, 344 250 intelectuali, 815 000 țărani și 192 000 lucrători” [17, p. 88-89].

Așadar, cekiștii erau „modelul” la care trebuiau să se raporteze cursanții școlii de miliție din Chișinău. În acest sens, ministrul Afacerilor Interne al RSSM, generalul Tutușkin, menționa: „Amintesc despre indicațiile tovarășului Stalin cu privire la selectarea cadrelor: în atenție trebuie să fie convingerile politice ale candidatului, aprecierea nivelului de cunoștințe politice și a devotamentului față de partid și de guvernul sovietic. De verificat cât de bine e pregătit acest lucrător să îndeplinească o sarcină sau alta. Anume aceste indicații ale tovarășului Stalin trebuie să fie pentru noi un punct de pornire la selectarea și pregătirea cadrelor în școală. Se pune întrebarea: ce fel de cursanți trebuie să pregătim? În primul rând, noi trebuie să pregătim cursanți ferm devotați Patriei, partidului, guvernului sovietic. Noi trebuie să pregătim cadre la nivelul școlii militare, disciplinați, iar la obiectele speciale să pregătim cekiști bine instruiți. Iată ce calități trebuie să aibă cursanții-absolvenți.

Totodată, am constatat că una dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă colectivul pedagogic este faptul că aceștia sunt ruși de realitate, nu cunosc situația operativă zilnică și sarcinile Ministerului Afacerilor Interne. E o mare greșală, pe care noi am comis-o. A doua greșală a lectorilor ține de faptul că aceștia s-au rupt de politica partidului și a organelor sovietice cu privire la Republica Moldovenească. Și iată din cauza acestor două greșeli calitatea pregătirii cursanților s-a dovedit a fi slabă... Învățătorii trebuie să cunoască bine lucrul, trebuie să cunoască situația din republică, trebuie să cu-

noască condițiile în care vor lucra cursanții. E necesar să cunoască cum se desfășoară procesul de colectivizare în Moldova, cum se intensifică lupta de clasă în sate, și faptul că la noi în Moldova sunt elemente criminale dușmănoase. Spre regret, lectorii noștri nu cunosc situația din republică. Teorie le citesc suficientă, însă nu fac legătură cu realitatea, cu sarcinile care trebuie să le îndeplinească Ministerul Afacerilor Interne în funcție de situația din republică... Astfel, solicit să fie înaintate cerințe avansate față de colectivul pedagogic, în conformitate cu sarcinile pe care le înaintează Comitetul Central al partidului. În mod special lectorilor care sunt responsabili de educația ideologică” [2, f. 272-273].

În continuare, generalul Tutușkin dă următoarele indicații: „Pe lângă toate cele menționate trebuie să luați în calcul faptul că noi lucrăm într-o republică cu o situație mai specială. Oamenii de aici foarte puțin timp beneficiază de condițiile de viață asigurate de puterea sovietică. Din această cauză și cursanții selectați din rândul localnicilor nu pot fi comparați cu cei sosiți din alte regiuni ale Uniunii Sovietice. În acest context noi nu vom putea atinge scopul urmărit doar aplicând măsuri administrative. Calea corectă este de a ne implica activ în sistemul de învățământ și să reeducăm acești oameni... E necesar să se acorde mai multă atenție celor de la secția fără frecvență. Trebuie să se mențină legătura cu șefii din teritoriu, să se acorde ajutor cursanților și neapărat să fie asigurați cu manuale. Totodată, să se întreprindă măsuri ca la sesiunea viitoare rezultatele să fie mai bune. Fiecare cursant trebuie să împuște bine, să fie bine pregătit fizic, să poată participa la diferite operațiuni speciale, spre exemplu la lichidarea bandelor, să poată desfășura operațiuni speciale fără a înregistra pierderi umane în rândul efectivului, să poată face percheziții, arestări, să poată mânui armamentul, să fie disciplinat etc. Totul trebuie luat în calcul în timpul pregătirii, pentru a nu i abate de la sarcinile de bază pe care trebuie

să le îndeplinim... E important să coordonăm planul școlii cu planul activității organizației de partid, pentru că se creează părerea că școala are planul său, iar partidul alt plan, ceea ce nu este corect. Cât privește disciplina, e necesar să înțelegem că cursanții trebuie educați să manifeste devotament partidului, guvernului sovietic, să fie cinstiți și corecți. Dacă colaboratorul nu este cinstit, acest lucru este cel mai mare pericol pentru sistem. L. P. Beria a dat afară din organe mulți oameni necinstiți fără a lua în calcul funcțiile și gradele pe care aceștia le dețineau” [2, f. 274-275].

Din acest mesaj se desprind următoarele indicații lansate de ministru: cursanții trebuie învățați să tragă bine din armă, să aresteze, să facă percheziții, să participe la lichidarea așa-numitelor bande. Organele represive sovietice îi considerau bandiți pe toți cei care își apărau identitatea națională și nu se înscriau în gospodăriile colective agricole la indicația puterii sovietice. Pe lângă aceste indicații, Tutușkin reiterează că lectorii nu dispun de manualele necesare pentru instruire. De regulă era vorba de manuale de specialitate și de istorie, în care se falsifica adevărul prezentându-se profilul dușmanilor puterii sovietice. Suplimentar la cele relatate, ministrul de Interne al RSSM vorbește despre importanța așa-numitului proces de reeducare a tinerilor din regiune, care au trăit foarte puțin în condițiile puterii sovietice. De fapt sarcina consta în rusificarea localnicilor. Pentru realizarea acestor misiuni bibliotecile erau obligate să contribuie la promovarea imaginii pozitive a reprezentanților organelor represive sovietice, recomandând pentru lectură cărți despre „apărătorii ordinii de drept”: „în care eroul principal era un simbol al vitejiei, onoarei și demnității” [28, p. 111].

În acea perioadă, se promova cultul „eliberatorilor sovietici”, iar odiosul Lavrentii Beria era prezentat ca un model de luptă cu corupția. Realizându-și misiunea, biblioteca școlii de miliție școlariza cursanții publicând buletine informative și amplasând standuri

cu documente elaborate de Partidul Comunist. Toți vizitatorii trebuiau să aibă acces la presa periodică prin intermediul căreia liderii politici glorificau realizările regimului totalitar comunist. Majoritatea activităților erau executate în cooperare cu alte subdiviziuni ale școlii, printre care se număra clubul instituției. Despre rezultatele obținute în acest domeniu raporta la una din ședințe Șubin, șeful clubului, menționând că: „Aproape toți cursanții sunt abonați la ziare, locale și centrale. În cadrul școlii primim 125 de numere de ziar, dintre care 86 sunt rezervate cursanților. ...Am organizat o fanfară. Totodată am organizat și o trupă de teatru dramatic, însă nu putem juca spectacole unde este nevoie și de fete. Singura fată din bibliotecă refuză să participe și suntem nevoiți să implicăm cursanții pentru a juca roluri feminine” [2, f. 256].

Evident că multiplele activități cu tentă ideologică remodelau conștiința cursanților și în cele din urmă (cu mici excepții) aceștia se transformau în ceea ce dorea să facă din ei regimul totalitar comunist. În ciuda rezultatelor pozitive raportate de conducători, permanent aveau loc încălcări de disciplină și se comiteau crime de către cursanții și absolvenții școlii de miliție. Toate incidentele se tănuiau. Însă la ședințele desfășurate cu ușile închise se discutau cazurile înregistrate. Astfel, la una din asemenea întruniri, ofițerul Tarakanov a prezentat următoarea informație: „Din cauza lipsei studiilor și educației politice a crescut numărul încălcărilor de disciplină în rândul efectivului. O să aduc un exemplu neînsemnat, însă destul de concret. Noi am discutat comportamentul unui milițian de sector, care scria pe hârtie „5 ruble”, „10 ruble” și aceste taloane le elibera țăranilor din localitate, sosiți cu marfa la piață, însușind acești bani fără niciun drept. Există un șir de alte probleme, care vorbesc despre lipsa studiilor generale și a educației politice din care cauză se încalcă disciplina noastră, a cekiștilor. Sunt mulți tovarăși, care, în zilele de odihnă, în loc să lucreze asupra sa

și să-și perfecționeze nivelul pregătirii ideologice, merg de dimineață la piață, la butoaiele cu vin și până seara se îmbată în așa hal că împuşcă prin piață, omoară oameni și deja la ora 8 seara se află în închisoare. Asupra dezvoltării acestor oameni trebuie să se lucreze. Spre regret, există o mulțime de asemenea persoane, care în loc să lucreze asupra propriei dezvoltări comit fapte de acest gen, iar conducătorii nu cunosc cu ce se ocupă subalternii lor în timpul liber” [2, f. 203].

Analizând comportamentul funcționarilor sovietici, autorul B. Ficeac a constatat că: „Ideologia, principiile „înălțătoare” în numele cărora guvernau liderii comuniști ajunseseră simple idei abstracte, menite să justifice represiunea. Ceea ce îi interesa pe conducători era doar menținerea unei puteri absolute asupra oamenilor, în numele căreia să-și aroge privilegii nemăsurate. Ei erau primii care încălcau principiile pe care le propovăduiau” [10, p. 154].

Deci, constatăm că doar se mima lupta cu cursanții care încălcau disciplina. O soluție în acest sens a identificat Kolesov, șeful adjunct al secției studii fără frecvență a școlii de miliție, care relatează următoarele: „Dacă revenim la lucrul educativ este cazul să conștientizăm că nu e suficient să ne limităm doar la informații politice. Noi educăm nu soldați, ci ofițeri. Peste doi ani acești cursanți vor fi ofițeri și ei trebuie să cunoască multe despre etica ofițerilor și onoarea de ofițer, iar cursanții noștri nu au nici ținută și nici nu pot vorbi în public. E necesar să se facă un șir de lecții anume la tema: onoarea de ofițer etc. Recunoaștem că până la moment n-a fost desfășurată niciuna. Dacă ne vom implica serios în realizarea acestor obiective, eu cred că vom îndeplini toate sarcinile înaintate de către Ministerul Afacerilor Interne” [2, f. 259].

Despre disciplină și respectarea regulamentelor militare de către cursanți la aceeași ședință a vorbit șeful ciclului pregătire militară Hramozin, care afirma: „Principalul motiv care favorizează încălcarea dis-

ciplinei este faptul că tinerii care vin la noi au trăit doar în condițiile Moldovei, și ei nu au o pregătire ideologică satisfăcătoare. Din această cauză se confruntă cu mari probleme la învățatură și la disciplină... Pe când disciplina militară se educă pe baza Regulamentelor Militare care au fost reînnoite și aprobate de tovarășul Stalin. Anume în baza regulamentelor trebuie educați cursanții noștri. E necesar să se fortifice lucrul educativ și ideologic, pentru ca toți cursanții să pătrundă organic și conștient în cerințele acestor regulamente, cât și ale ordinelor și dispozițiilor date de șeful școlii tov. Dodon. Corect s-a menționat aici despre nivelul scăzut al pregătirii practice a cursanților... Eu consider necesar ca toți lectorii să fie delegați în raioane, unde împreună cu funcționarii din localitate să participe la îndeplinirea misiunilor de serviciu pentru a acumula mai multă experiență. E cazul să menționez că până la moment în cadrul școlii e dificil să desfășurăm instruirea militară. În program sunt foarte puține ore la tactică și la mânuirea armelor de foc. Însă și în situația dată am îndeplinit toate sarcinile. Afirm că avem cursanți foarte buni, însă baza materială nu ne permite să-i instruiem calitativ. Corect a menționat tovarășul Ministru: „cursantul trebuie să împuște excelent”. În acest sens noi am petrecut multe activități suplimentare, printre care organizarea competițiilor consacrate aniversării a 30 de ani ai Armatei Roșii. O problemă a apărut din cauza că am tras în timpul competițiilor din armament străin. Noi avem carabine, dar sunt într-o stare că din ele este imposibil să tragem...

...În pofida celor raportate, promitem că vom modifica orarul zilnic, vom identifica timp suplimentar pentru pregătirea fizică și instrucția de front, vom revizui formele de activitate și vom îndeplini toate sarcinile ce stau în fața școlii noastre” [2, f. 259-260].

Și acest reprezentant al organelor represive sovietice menționează că localnicii selectați la studii trebuie reeducați, pentru că nu au o pregătire ideologică bazată pe stali-

nism și nu cunosc regulamentele militare elaborate sub îndrumarea acestui lider bolșevic. Era o strategie a acestui regim, îndreptată spre rusificare prin impunerea basarabenilor să se dezică de identitatea națională. Despre metodele utilizate de regimul totalitar comunist pentru a prelua controlul asupra populației țărilor ocupate a scris victima represiunilor politice Sergiu Grosu. El a publicat crâmpie din mesajele lansate de unii lideri bolșevici care își împărtășeau experiența în fața subalternilor, afirmând următoarele: „Dacă am putea ucide mândria națională și patriotismul, fie și numai la o singură generație, am putea considera că am cucerit țara. Urmează de aici că trebuie să se facă o propagandă continuă pentru a submina atașamentul cetățenilor, mai ales al adolescenților, față de țara lor...” [11, p. 49].

Pornind să realizeze acest obiectiv, bolșevicii au recurs, într-o primă etapă, doar la represiuni și teroare împotriva populației. Au implicat în acest proces și efectivul școlii de miliție din Chișinău. Mulți autori contemporani au scris că membrii de partid, specialiștii invitați din Rusia, precum și alte categorii de persoane loiale regimului nu erau sancționate în caz că încălcau disciplina. În același timp, localnicii erau condamnați la ani grei de închisoare pentru sustragerea a câtorva spice de grâu. Uneori persoana era arestată în timp ce îndeplinea indicațiile reprezentanților organelor represive sovietice. Un asemenea caz a fost raportat conducerii MAI într-o notă strict secretă, în care se menționa că: „la 23 martie anul curent a fost arestat cet. Gamețkii Mitrofan Dorofeevici în timpul vânzării a 120 kg. de macuh. În timpul investigațiilor s-a constatat că macuhul îi aparține șefului secției Ministerului Securității de Stat (MGB) a r. Camenca, căpitanului Mironșikov” [4, f. 301].

De menționat că angajatul MGB nu a fost pedepsit. Altfel reacționau conducătorii când apărea vreo informație operativă despre funcționarii ce au avut în trecut legături cu administrația română. Nu erau trecuți cu ve-

derea nici copiii acestora. Un asemenea caz a fost raportat conducerii MAI RSSM de către șeful secției de miliție Ocnița, maiorul Bardi-evski: „Pașaportistul Caterenciuc, fiul fostului secretar al partidului Cuzist, a fost eliberat din organele de miliție la data de 15.11.1947” [1, f. 194].

Astfel, ne convingem că activitatea așa-numitelor organe de drept era selectivă. În acest sens lectorii școlii de miliție deseori dădeau sfaturi cursanților cum pot fi distruse urmele și probele în anumite cazuri ce vizau persoane importante din rândul partidului comunist. Era stilul de lucru al organelor represive sovietice. Să-i acopere pe ai săi și să identifice persoane neloiale puterii sovietice, pentru ca, aplicând tortura, să le forțeze pe acestea din urmă să-și asume comiterea crimei. Pe parcursul anilor tot mai mulți cursanți și absolvenți ai școlii de miliție au participat alături de alte structuri la represii împotriva basarabenilor. După cum menționează istoricul Anatol Petrencu, „... în 1948 autoritățile sovietice de ocupație au făcut trierea gospodăriilor țărănești din R.S.S.M. în cele ce urmau a fi incluse în cooperative agricole și în „chiaburești”. În vara anului 1949 peste 35 mii de oameni – dintre ei majoritatea fiind femei, copii, bătrâni – au fost deportați în Siberia și alte regiuni îndepărtate ale URSS. Regimul comunist a fost tot atât de (sau chiar mai) feroce decât cel nazist. În Germania fascistă a te naște evreu însemna calea spre lagărul de concentrare și exterminare. În URSS-ul stalinist a fi declarat „chiabur” însemna confiscarea averii, deportarea familiei în regiunile polare în care nu puteai supraviețui. A fi declarat „chiabur” în URSS însemna a fi etichetat „dușman de clasă”; conform „teoriei” oficiale, cu cât societatea înainta mai mult spre comunism, cu atât mai aprigă devenea lupta de clasă, deci, cu atât mai îndreptățită era lichidarea fizică a oamenilor” [14, p. 27].

De remarcat că „în anul 1949 Școala de miliție din orașul Chișinău este transferată în cadrul Ministerului Securității de Stat

al URSS și asigură pregătirea inspectorilor de sector și a funcționarilor serviciilor operative” [1, p. 18]. În cadrul școlii procesul de instruire se realiza după tiparele comuniste. Mesajele liderilor politici erau preluate de către subalterni și realizate cu strictețe. Au fost însă și unele situații confuze. Istoricul Sergiu Matveev specifică: „Anul 1951 a fracturat evoluția studiilor la nivel de URSS, fapt care a afectat și regiunile. Articolul lui I. Stalin în probleme de lingvistică și etnografie, modificările administrative în cadrul AȘ a URSS, denigrarea și autocenzurarea a tot ce s-a făcut în anii precedenți au creat o stare de haos în instituțiile istorice. S-a declanșat o „criză a savanților”, cei mai mari cercetători sovietici simțindu-se obligați să renunțe la tot ce se făcuse până la acel moment. Acest fapt a adus la apariția unor nume noi în cercetarea academică, care vor dirija studiile istorice pentru o perioadă de peste 30 de ani” [12, p. 139].

Deci, articolul lui Stalin a provocat o reacție în lanț. În acea perioadă a fost înlocuit ministrul Afacerilor Interne al RSSM, generalul F. Tutușkin, cu generalul P. Kulik. Conducerea școlii de miliție din Chișinău a solicitat de la șefii subdiviziunilor să eficientizeze procesul de pregătire a cadrelor. Biblioteca a primit indicația de a desfășura activități cu implicarea cursanților în timpul lor liber pentru a le stimula interesul față de literatura social-politică, științifică, militară, de specialitate, beletristică editată de autori sovietici. Aceste activități au continuat și după moartea lui Stalin, și după schimbarea conducerii MAI al RSSM.

În același timp, pentru a completa bibliotecile din URSS cu literatură ideologică, a fost elaborată o procedură în baza Hotărârii Sovietului de Miniștri al URSS din 5 ianuarie 1959 N.11, cu următorul conținut: „În scopul folosirii corecte a fondului de carte din bibliotecile țării, Sovietul de Miniștri al Uniunii RSS hotărăște:

1. De a acorda ministerelor, departamentelor și altor organizații dreptul să transmită

gratis literatura din fondurile bibliotecilor pe care nu o folosesc, bibliotecilor din cadrul altor ministere, departamente, organizații.

De a obliga Ministerul culturii URSS în timp de o lună să elaboreze, de comun acord cu Ministerul Finanțelor URSS, Comisia juridică de pe lângă Sovietul de Miniștri al URSS și Direcția pentru protecția secretelor militare și de stat de pe lângă Sovietul de Miniștri al URSS, regulamentul cu privire la transmiterea gratuită a literaturii, inclusă în punctul 1 al hotărârii” [21, p. 30-31].

Sarcina de bază a bibliotecii școlii de miliție din Chișinău în acea perioadă consta în dezvoltarea fondului de carte, selectând literatură de specialitate în domeniile pregătirii juridice, pregătirii militare, culturale și de educare ideologică. Conducerea școlii solicita ca bibliotecarii să promoveze manualele editate de autori sovietici. Fondul de carte se completa cu lucrări despre: filosofia materialist-dialectică, ateism, lupta de clasă, evenimentele politico-militare și succesele glorioase ale guvernării sovietice. Biblioteca a devenit o structură ce asigură un suport considerabil în formarea cadrelor docile regimului totalitar comunist. Pe parcurs, fondul de carte a fost completat cu lucrări ale unor lectori de la instituțiile superioare de învățământ din RSSM, cum ar fi manualul editat de șeful de catedră din cadrul Universității de Stat din RSSM, A. V. Surilov, cursul fiind recomandat instituțiilor de învățământ din RSSM. Acest autor sovietic scria în prefață: „Editând manualul «Istoria statului și dreptului RSSM», autorul s-a inspirat din sursele de bază ale clasicilor marxism-leninismului, din materialele congreselor partidului și lucrările conducătorilor Partidului comunist și ai Guvernului sovietic” [27, p. 32].

În acest manual, istoria era falsificată în mod brutal. Paradoxal, însă editurile sovietice reeditând unele manuale mai vechi, ai căror autori deja decedaseră, își permiteau să le remodeleze conținutul. Un exemplu elocvent în acest sens este lucrarea despre istoria pe-

dagogiei antice, al cărei autor G. Jurakovski în timpul vieții a manifestat loialitate față de regimul totalitar comunist. La aproape un deceniu de la decesul autorului, în anul 1963, lucrarea acestuia a fost reeditată, suportând unele modificări „justificate” de editori în felul următor: „Pe parcursul a peste douăzeci de ani știința istorică marxistă a intervenit cu unele corectări radicale cu privire la metodologie cât și în vederea unor concluzii făcute pe timpuri de către anumite persoane istorice. În acest sens, redactând cartea, noi am considerat necesar să nu manifestăm indiferență față de schimbările ce s-au produs în ultimele două decenii... și am operat mai multe modificări: ... Unele referințe, făcute de autor cu privire la chestiuni secundare, care nu includeau elemente inovative în lucrare ci, dimpotrivă, îndepărtau cititorul de la subiectul lucrării, noi am considerat necesar să le excludem...” [25, p. 5-6].

De fiecare dată, editorii sovietici afirmau că dacă autorul ar fi fost în viață, el ar fi acceptat modificările făcute. Nu e secret că în URSS majoritatea autorilor preferau să modifice conținutul lucrărilor în funcție de contextul politic. Acest fenomen a luat amploare după moartea liderului bolșevic Stalin. În context, autorul sovietic A. V. Surilov, despre care am scris anterior, menționa în manualul editat în anul 1963: „În anii 1953-1958 Partidul Comunist s-a pronunțat categoric împotriva cultului personalității lui Stalin și a declanșat lupta pentru lichidarea consecințelor acestui fenomen în toate domeniile societății sovietice și statului sovietic... Un mare efect pentru consolidarea societății sovietice și dezvoltarea democrației l-a produs deconspirarea aventurierului și dușmanului de moarte al partidului și poporului Beria. Astfel, după o perioadă de timp, structurile de stat revin la metodele leniniste în activitatea sa, pledând pentru legătura strânsă cu masele populare și susținerea inițiativelor lansate de clasa muncitoare... S-a pus punct încălcărilor drepturilor constituționale ale cetățenilor, au fost re-

abilitate victimele represiunilor din perioada cultului personalității” [27, p. 292-293].

În urma tuturor schimbărilor ce s-au produs, școala de miliție din Chișinău a rămas în subordinea MAI URSS. Trecând în revistă evenimentele istorice, autorii Tudor Tomozei și Uliana Dodon menționează că: „Începând cu 18 aprilie 1953 organele securității de stat se află în subordinea Ministerului Afacerilor Interne. În anul următor, la 5 mai 1954, are loc o nouă separare a organelor de asigurare a ordinii și liniștii publice de cele de asigurare a securității de stat. Astfel, Școala de miliție rămânea în componența Ministerului Afacerilor Interne al URSS și pregătea cadre de comandă pentru organele afacerilor interne din R.S.S. Moldovenească, inclusiv pentru unele regiuni ale R.S.S. Ucrainene” [18, p. 18].

Referindu-se la aceeași perioadă, autorul sovietic A. V. Surilov aducea laude guvernării sovietice pentru că: „În anul 1953 în RSSM se editau 167 de ziare cu un tiraj de 600 mii de exemplare, 9 reviste și un număr mare de cărți politice și literatură artistică. În limba moldovenească au fost traduse operele clasicilor marxism-leninismului” [27, p. 245].

În anul 1965, șeful școlii colonelul de miliție I. Tereșcenko declara: „Noi simțim grija permanentă a guvernului și a partidului comunist pe care o acordă sistemului de pregătire a milițienilor. Un exemplu este școala noastră, care pornind activitatea sa de la un mic centru de instruire, astăzi este deja o școală modernă. Instituția este dislocată într-o clădire nouă ce asigură toate condițiile necesare instruirii” [23].

Analizând acest mesaj, e cazul să informăm cititorii despre felul în care a fost obținut sediul nou al școlii. Conducerea acestei instituții a profitat de situația dramatică în care s-au pomenit mii de locuitori ai regiunii în urma inundațiilor din vara anului 1948. Aceasta a speculat momentul că sediul școlii a fost deteriorat grav și are nevoie de un nou edificiu. Concomitent au fost întocmite note informative false despre sutele de funcționari

ai MAI, printre care și lectori ai școlii de miliție, care chipurile în urma inundațiilor au rămas fără spațiu locativ. Era o tactică aplicată de nenumărate ori de către ocupanții sovietici pentru a profita de situație. În acest context publicăm o informație strict secretă, expediată conducerii MAI URSS în vara anului 1948: „În perioada 9-12 iunie în or. Chișinău și alte localități au fost înregistrate furtuni cu grindină, ce au provocat inundații cu victime omenești, distrugerea obiectelor industriale, gospodăriilor și caselor de locuit... Pe malul râului Prut au suferit raioanele Cahul, Leova, Nisporeni, unde anumite localități au fost acoperite de apă... În Chișinău au fost distruse 500 de case de locuit... Au murit 17 oameni și 14 sunt declarați dispăruți, căutările continuă... Au fost distruse peste 100 de case țărănești (în raionul Chișinău, Ungheni și Cornești au murit 26 de oameni)... Începând cu 11 iunie, pentru înlăturarea consecințelor au fost mobilizați oameni din Chișinău și raioanele republicii..., cele mai avariate și importante sectoare au fost puse în sarcina prizonierilor și condamnaților (curățarea gării, pieței de lângă gară, liniilor de căi ferate, podurilor de acces), contingentul fiind implicat și la curățarea drumurilor, pentru asigurarea aprovizionării cu pâine... Suplimentar vă informăm că un prejudiciu enorm a fost cauzat la Chișinău școlii de ofițeri. Mulți angajați ai MAI au rămas fără apartamente” [3, p. 298-302].

Bineînțeles că au muncit prizonierii și condamnații politic, însă au fost decorați cu distincții militare doar reprezentanți ai organelor represive. Totodată, locuitorii satelor au rămas singuri în fața problemelor, iar cei din MAI care s-au victimizat, raportând că ar fi suferit în urma inundațiilor, au primit apartamente și case de locuit. În același timp, localnicii care s-au revoltat, manifestând nemulțumire, au nimerit în listele persoanelor ce au fost supuse deportării în anul 1949 în Siberia. Alții, pentru aceleași acțiuni, au ajuns în închisorile din RSSM. Totodată, în

presă au apărut articole despre vitejia și sacrificiul oamenilor în uniformă, care pretindeau că au salvat vieți omenești. În realitate, mulți dintre aceștia măcar nu au părăsit cabinetele de lucru în acea perioadă. Însă propaganda sovietică și în acest caz a elogiat „eliberatorii sovietici”. Ulterior, școala de miliție a obținut un nou sediu, construit de prizonieri de război și condamnați politic din rândul basarabenilor, mulți dintre care au fost arestați de către absolvenți ai școlii de miliție. Astfel, instituția și-a continuat activitatea în condiții confortabile, aducând mulțumiri regimului totalitar comunist.

O atenție deosebită se acorda procesului de selectare a candidaților la studii din rândul localnicilor și al tinerilor din alte regiuni ale URSS. Cerința principală față de aceștia era să manifeste loialitate față de partidul comunist. După cum scria și presa locală: „Selectarea, educarea și repartizarea cadrelor pentru paza ordinii publice este permanent în atenția partidului comunist și a guvernului sovietic” [22].

Ulterior, cadrele selectate nu erau instruite pentru asigurarea securității cetățenilor, ci pentru a îndeplini indicațiile guvernării sovietice. Aceștia au fost implicați și în procesul de urmărire și persecutare a reprezentanților cultelor religioase din regiune. Unii autori menționează: „...un număr considerabil de preoți și slujitori bisericești s-au jertfit pe altarul credinței, au suferit prigonirea din partea statului, fiind arestați, deportați din motivul că ar fi întreprins acțiuni subversive contra statului sovietic prin colaborare cu regimul „burghezo-moșieresc român” [7, p. 4].

Un exemplu de participare a cadrelor școlii de miliție din Chișinău la asemenea acțiuni ne oferă scriitorul Vladimir Beșleagă, care notează că printre reprezentanții organelor represive implicați în procesul de închidere a Mănăstirii Răciula în anul 1959 era prezent și: „Belousov Grigorii Ilici, n. 1924, regiunea Tambov, rus, din 1945 membru al PC(b) din toată Uniunea, studii juridice supe-

rioare, a absolvit școala superioară a Ministerului de Interne al URSS în 1956; profesor-lector la școala de miliție din Chișinău a M.I. al URSS” [6, p. 128].

În așa mod, pentru devotamentul și loialitatea manifestate față de regimul totalitar comunist, școlii de miliție din Chișinău i-a fost înmănat drapelul roșu. În luna noiembrie 1965 presa timpului scria: „Pentru prima dată în istoria miliției Moldovei, la 10 noiembrie anul curent, în cadrul unei solemnități oficiale au fost înmănate drapelele roșii Direcției de miliție a or. Chișinău, secției orașenești din Chișinău și Școlii medii speciale de miliție... Evenimentul confirmă grija partidului comunist și a guvernului față de organele de miliție... În numele efectivului Direcției de miliție, al secției or. Chișinău și al școlii de miliție făgăduim Comitetului Central al Partidului comunist al RSSM, Prezidiului Sovietului Suprem și Sovietului de Miniștri al RSSM, că nu ne vom cruța viața și vom depune efortul necesar pentru a îndeplini misiunile ce ne-au fost puse în sarcină” [24].

Pe parcurs, la solicitarea conducerii, în colectivul școlii de miliție au apărut cadre care au absolvit diferite instituții de învățământ superior din URSS, inclusiv specialiști ce au absolvit facultatea de Biblioteconomie și Bibliografie a Universității de Stat din RSSM, care a fost organizată în 1972. În acea perioadă, „pentru viitorii bibliotecari și bibliologi era obligatorie însușirea disciplinelor sociale generale: Istoria PCUS (120 de ore), Filosofia marxist-leninistă (140 de ore), Economia politică (100 de ore), Comunismul științific (80 de ore), dar și a unor discipline speciale, care aveau o tangență directă cu această profesie: Bazele ateismului științific și practica propagandei antireligioase (34 de ore), Estetica marxist-leninistă (50 de ore), Bazele teoriei marxist-leniniste a culturii (36 de ore), Etica marxist-leninistă (32 de ore), Introducere în specialitate (24 de ore), Psihologia (70 de ore), Pedagogia (70 de ore), Limba modernă (240 de ore), dreptul sovietic (36 de ore). Planul de

învățământ prevedea asigurarea unei pregătiri temeinice a bibliotecarilor și bibliologilor în domeniile istoriei și literaturii. Istoria URSS era predată pe parcursul a trei semestre în volum de 180 de ore, studenții susținând două examene și un colocviu la această disciplină. Pentru cursul Literatura sovietică erau repartizate 150 de ore și pentru literatura universală contemporană - 70 de ore. Ei erau inițiați și în domeniul științelor reale și tehnice, însușind disciplina Probleme actuale ale științelor reale și tehnice - 106 ore.

Disciplina de profil Biblioteconomic era segmentată în cursuri normative: Curs general, Fonduri de bibliotecă și cataloage, Organizarea și gestionarea activității bibliotecii, Metodica lucrului cu cititorii, Istoria biblioteconomiei URSS și peste hotare, cursuri care însumau 527 de ore. În cadrul celei de-a doua discipline de profil, Bibliografie, erau studiate: Curs general, Bibliografia literaturii social-politice, Bibliografii de ramură (342 de ore). Astfel, pentru disciplinele de profil erau repartizate 934 de ore sau 23,7% din numărul total de 3 944 de ore de auditoriu.

Conform planului de învățământ mai erau studiate disciplinele: Bibliologie și istoria cărții, Mijloace tehnice de lucru în bibliotecă, Metode matematice în lucrul de bibliotecă, Informație științifică și sisteme informaționale, Discipline de specializare, Bibliografia ținutului natal, Istoria RSSM, Literatura moldovenească - 1 033 de ore sau 26,2%.

Studenții realizau în anul II practica instructivă la secția fonduri și cataloage (o lună), în anul III practica la producție bibliografică și la metodica lucrului cu cititorii (7 săptămâni), în anul IV practica la producție metodică, de inspecție și informație bibliografică (7 săptămâni). Absolvenții obțineau calificarea „Bibliotecar-bibliograf” [9, p. 166].

Regimul sovietic impunea propaganda politică a Partidului Comunist tuturor țărilor din lagărul socialist, încercând să formeze „omul societății comuniste”. În acest sens, autorul Ion Rațiu afirmă: „...teme favorite sunt

măreția și puterea armatei roșii. Monumente care le celebrează sunt ridicate pretutindeni, în locurile cele mai vizibile, cum este acela dinaintea Porții Brandenburg din Berlin sau monumentul impresionant al „Eliberatorilor Ungariei” din Budapesta. ...există o mișcare fără precedent de predare a limbii ruse. În acest scop se pun la dispoziție toate mijloacele necesare. În Cehoslovacia, *Lidove Noviny* a proclamat: „Limba rusă este limba viitorului”, și a fost pornită o competiție la nivel național cu un mare număr de premii. În școlile din tot cuprinsul lumii comuniste, limba rusă este cea de-a doua limbă obligatorie. În Cehoslovacia, în plus, s-au organizat cursuri speciale, cu aportul a 15 000 de profesori, „pentru a preda limba rusă unui număr de 150 000 de cehi și slovaci, în timp record”.

În fine, se făcea o mare publicitate tuturor realizărilor rusești în știință, artă și meserii. Expozițiile de cărți, artă, cultură rusească par a nu lua niciodată sfârșit. În Cehoslovacia, tuturor orașelor și satelor li s-a ordonat să organizeze expoziții sovietice. Superioritatea sovietică este subliniată în permanență. În Bulgaria, atunci când Cervenkov a preluat puterea, s-a emis un decret care proclamă genetica lui Miciurin și o condamnă pe aceea a lui Mendel și Morgan. În Praga, biologii s-au angajat să „urmeze fără abatere învățătura lui Lîsenko”. În Polonia, o expoziție de arhitectură sovietică a fost deschisă cu angajamentul de a urma modelele ruso-sovietice. În *Rabotnicesko Delo*, organul partidului comunist bulgar, a fost chiar menționat că vor fi trimiși la Moscova clovni bulgari, pentru a învăța cum să „insufle spiritul socialist în cercul bulgăresc”! Asemenea exemple pot fi găsite la infinit. Cele menționate ilustrează pe deplin modul în care comuniștii speră să creeze acel spirit de opinie publică necesar pentru a face popoarele neruse să accepte fără crâcnire conducerea rusească” [16, p. 265-266].

Constatăm, că aceleași reguli au fost impuse și instituțiilor de învățământ ale ministerelor de forță din România. Perioadă

care a fost glorificată de unii autori care afirmă: „Bibliotecarii din armată trebuie să fie propagandiști înflăcărați ai politicii partidului și statului nostru, activiști neobosiți pe frontul muncii politico-ideologice și cultural-educative” [5, p. 8-9].

Așadar: „O uriașă armată de oameni lucra pentru modificarea trecutului. Permanent, în funcție de cei care se succedau în posturile de conducere sau cădeau în dizgrație, în funcție de necesitățile momentului „istoria era rescrisă. Cărțile, articolele din ziare, documentele erau reformulate și noile variante le înlocuiau în arhive pe cele vechi, care erau distruse, pentru a nu rămâne nicio urmă despre ceea ce se întâmplase cu adevărat cândva... Trecutul era adaptat pentru a motiva acțiunile din realitatea imediată, dar și pentru a justifica acțiunile din viitor. În același timp, o altă armată de oameni lucra la recrearea prezentului. Pentru a justifica o acțiune sau alta, permanent se inventau inamici, conflicte, dezastre. Nimeni nu mai știa exact ce se petrecea cu adevărat. Realitatea însăși fusese anihilată și înlocuită cu o aparență de realitate” [10, p. 60].

Deci, nu e de mirare că unii absolvenți

ai școlii de miliție din Chișinău și-ar dori la etapa actuală revenirea la guvernare a regimului totalitar comunist. Ei sunt produsul acelui sistem. Anume despre această categorie de oameni scria autorul Sergiu Ion Chircă, afirmând următoarele: „...o parte a populației (îmbătrânită și analfabetă, istoric și politic) și-a uitat rădăcinile, deoarece istoria acestor oameni a fost rescrisă de către barbari, care (după ce i-au deportat pe intelectuali și gospodari, pe mulți i-au arestat și împușcat) au aplicat un mecanism diabolic de spălare a memoriei și de mancurtizare a generațiilor ce au urmat, mecanism descris de istorici, jurnaliști și analiști” [8, p. 220].

Concluzii. Considerăm că este important să ne cunoaștem propriul trecut, să învățăm lecțiile lui și să nu admitem repetarea greșelilor, evitând să comitem în viitor erorile acelor timpuri. Iar la baza învățământului polițienesc modern trebuie să stea principiile democratice, respectarea demnității umane și a drepturilor fundamentale ale omului. Doar astfel se va produce schimbarea și alinierea la standardele UE, prin eforturi ce vor ajuta societatea să-și atingă obiectivul de integrare europeană.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

1. Arhiva MAI a Republicii Moldova. Fond 103. Opis 5. Ex. 65. Dosarul nr. 8. Vol. III, fila 194.
2. Arhiva MAI a Republicii Moldova. Fond. 103. Opis 6, Ex. 49. Dosarul nr. 3. Vol. I, filele: 194; 203; 254-255; 256; 259; 260; 261-262; 264-265; 270, 271, 272, 273; 274-275; 303-304.
3. Arhiva MAI a Republicii Moldova, Fond 103, Opis 6, Ex. 70. Dosarul nr. 1. Vol. I, fila 298-302.
4. Arhiva MAI a Republicii Moldova. Fond 193, Opis 5. Ex. 8. Dosarul nr. 8. Vol. I, fila 301.
5. Andone Marius, Cimpoeru Petre, Costoli Elena ș.a. Manualul bibliotecarului din armată, București, 1975.
6. Beșleagă Vladimir. Mănăstirea Răciula (V). În: Revista de istorie și cultură „Destin Românesc”. Chișinău-București. 1/2002. An IX, nr.33.
7. Candu Teodor, Pr. Moșin Octavian. Documente privitoare la istoria Bisericii din RSSM: registrul și listele clerului (1945-1955), Pontos, Chișinău, 2013.
8. Chircă Sergiu Ion, Basarabie, libertatea și progresul vin de peste Prut! Editura Arc, Chișinău, 2012.
9. Eremia Ion, Petrencu Anatol, Rotaru Liana ș.a. Istoria Universității de Stat din Moldova, CEP USM, Chișinău, 2016.
10. Ficeac Bogdan. Tehnici de manipula-

- re. Ediția a VI-a, Editura C. H. Beck, București, 2006.
11. Grosu Sergiu. Spălarea creierului. Complotul psihopolitic al comunismului. Editura Duh și Adevăr, București 1998.
 12. Matveev Sergiu. Procesele etno-culturale din spațiul Carpato-Nistrean în secolele II-XIV. Istoriografie sovietică. Pontos, Chișinău, 2009.
 13. Moraru Pavel. Urmașii lui Felix Dzerjinski: Organele Securității Statului în Republica Sovietică Socialistă Moldovenească 1940-1991, București, 2008.
 14. Petrencu Anatol. Regimul totalitar în R.S.S. Moldovenească: trăsături generale și particularități locale. În: Impactul trecutului totalitar asupra noilor democrații din Europa Centrală și de Est (simpozion internațional). Editura ARC, Chișinău, 2000.
 15. Postică Elena. Rezistența antisovietică în Basarabia, 1945-1950.
 16. Rațiu Ion. Moscova sfidează lumea. Introducere de Brian Crozier, Editura Signata, Timișoara, 1990.
 17. Tabacu Cornel. Spionaj-Contraspionaj, Editura Militară, București, 1991.
 18. Tomozei Tudor, Dodon Uliana, Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”: istorie și contemporaneitate, Chișinău, 2000.
 19. Берков П.Н. История советского библиофильства (1917-1967), Москва, 1971.
 20. Брауде Л.Р., Ронжес В.Н., Чеснокова О.В. Основы библиотечно-библиографических знаний, Москва, 1987.
 21. Кондратиева Г.А., Лебедева Н.Ф. Руководящие материалы по библиотечному делу. Справочник. Москва, 1988.
 22. На боевом посту. № 27, 6 июля 1965 года.
 23. На боевом посту. № 42, 14 сентября 1965 года.
 24. На боевом посту. № 46, 16 ноября 1965 года.
 25. Свадовский И. Предисловие ко второму изданию. В: Г. Е. Жураковский. Очерки по истории античной педагогики, Москва, 1963.
 26. Столяров Ю. Н. Библиотечный фонд. Москва: Книжная палата, 1991.
 27. Сурилов А.В. История Государства и права Молдавской ССР (1917-1959), Кишинев, 1963.
 28. Фанелонов Е.А., Афанасьев М.Д., Вакалин В.Н. и др. Актуальные вопросы библиотечной работы, Москва, 1989.

Simion CARP,

*doctor în drept, profesor universitar,
cercetător științific principal
al Departamentului știință,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: carp.simion@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-4772-8325*

DESPRE AUTORI

Elena CARP,

*master în drept,
șefa Departamentului
informațional biblioteconomic,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: carp.simion@gmail.com*